

Höstraps – utsädesmängd, såteknik

Av Bengt Nilsson, Svensk Raps AB

Att ogräsbekämpa höstrapsen på hösten är en åtgärd som inte utförs i alla landets odlingsområden. I vissa områden är övervintringen mera osäker och då kan valet vara att vänta med att bekämpa ogräsen tills på våren. Ett alternativ till kemisk ogräsbekämpning på hösten kan vara att radså rapsen och radhacka den. Hösthackningen kan förutom ogräseffekten även ha en gynnsam inverkan på övervintringen genom att det kupas upp jord kring plantorna i samband med hackningen.

En försöksserie i detta ämne startades 2003 (OS 181) där en hybridsort såddes i tre försöksled varav ett med konventionell sådd med 80 grobara frön/m² och två radsådda led med 60 respektive 30 grobara frön/m². Radavståndet var 48 cm i båda leden. Inför sådd 2004 har försöket justerats för att bättre belysa vilket radavstånd som kan vara det optimala och i försöksserien OS 182 sås med tre olika radavstånd och två olika utsädesmängder. Samtliga led är liksom i den tidigare versionen sådda med Väderstad Rapid. Två försöksled har behållits nämligen konventionell sådd och 48 cm radavstånd med 60 grobara frön/m². Det tredje ledet med 30 grobara frön/m² har ersatts med 36 cm radavstånd och 60 grobara frön/m². Ogräsbekämpningen har bestått i att det konventionellt sådda ledet har behandlats med 2,5 l Butisan S och de radsådda leden har radhackats två gånger på hösten och en gång på våren. Under åren har totalt 13 försök utförts, varav 8 stycken med det senare utförandet. Försöken har varit utlagda i Östergötland, Västergötland, Uppland och Närke. Förutom bestämning av skörd har noteringar gjorts beträffande plantantal höst och vår.

Skörderesultat

Konventionell sådd har jämföras med tre olika metoder för radsådd. Eftersom resultaten härstammar från två olika försöksserier går det inte att göra direkta jämförelser mellan de olika metoderna för radsådd. Man kan alltså endast jämföra konventionell sådd med de olika radsådderna (tabell 1). De radsådda leden med 60 grobara frön/m² har gett ungefär samma skörd som konventionell sådd och detta gäller för båda radavstånden. Däremot har den lägre utsädesmängden på 30 grobara frön/m² och 48 cm radavstånd gett en klart lägre skörd.

Övervintring och övriga noteringar

Efter planträkning höst och vår har övervintringen beräknats som procent övervintrade plantor (tabell 2). Den konventionella sådden har haft god övervintring med 85 till 90 procent levande plantor efter vintern och de radsådda leden har i stort sett samma övervintring.

Eftersom sådden har skett med ett bestämt antal frön och såtekniken är tämligen exakt kan man bestämma fältgrobarheten efter avräkning av antalet plantor på hösten. Det kan konstateras att den konventionella sådden haft bäst uppkomst med nästan fulla bestånd och de radsådda leden har något sämre uppkomst.

En bestämning av ogräsförekomsten har inte gjorts vilket medför att eventuella skillnader i skörd mm inte kan relateras till ogräsbekämpningen.

Tabell 1. Fröavkastning och råfettskörd.**OS 181, 5 försök 2003 - 2004 och OS 182, 8 försök 2005 - 2006.**

	Antal försök	Skörd kg/ha		Råfett rel. tal
		frö	råfett	
Konv. sådd, 80 grob. frön/m ² 48 cm radavst. 60 grob. frön/m ²	13	3791 3772	1612 1603	100 99
Konv. sådd, 80 grob. frön/m ² 36 cm radavst. 60 grob. frön/m ²	8	3746 3765	1602 1616	100 101
Konv. sådd, 80 grob. frön/m ² 48 cm radavst. 30 grob. frön/m ²	5	1628 1464	1628 1464	100 90

Tabell 2. Planttäthet höst och vår samt övervintring och fältgrobarhet i**OS 181, 5 försök 2003 - 2004 och OS 182, 8 försök 2005 - 2006.**

	Antal försök	Antal plantor		Över- vintring	Fält- grobarhet
		höst	vår		
Konv. sådd, 80 grob. frön/m ² 48 cm radavst. 60 grob. frön/m ²	12	78 43	70 38	90 89	98 71
Konv. sådd, 80 grob. frön/m ² 36 cm radavst. 60 grob. frön/m ²	7	76 45	71 38	94 84	95 75
Konv. sådd, 80 grob. frön/m ² 48 cm radavst. 30 grob. frön/m ²	5	81 25	69 22	85 87	102 83